

§71

Tertialrapport april 2026 (RS/998/2025)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalens ekonomiska läge är fortsatt utmanande. Regionplan med budget 2026–2028 utgår från ett budgeterat resultat om 0 miljoner kronor för 2026, vilket innebär att verksamheterna behöver bedrivas inom tilldelade ekonomiska ramar samtidigt som beslutade resultatförbättrande åtgärder behöver genomföras och få avsedd effekt.

Det första tertialet 2026 visar ett negativt resultat efter finansiella poster på -52 miljoner kronor, vilket är 59 miljoner kronor lägre än det budgeterade resultatet på 7 miljoner kronor. Jämfört med samma period föregående år är resultatet däremot en tydlig förbättring, då resultatet efter finansiella poster vid motsvarande tidpunkt uppgick till -239 miljoner kronor. Den förbättring som skett jämfört med föregående år förklaras till stor del av en bättre utveckling inom pensionsförvaltningen och värdepappersportföljen. Verksamhetens resultat uppgick till -77 miljoner kronor, vilket är 92 miljoner kronor lägre än budgeterat resultat och även lägre än motsvarande period föregående år.

Nettokostnadsutvecklingen för perioden är 67 miljoner kronor högre än föregående år vilket motsvarar en ökning med 3,3 procent. Verksamhetens intäkter är i nivå med samma period föregående år. En omfördelning har dock skett där intäkter från försäljning ökat samtidigt som riktade statsbidrag har minskat.

Bruttokostnaderna har ökat med 65 miljoner kronor, vilket motsvarar en kostnadsökning på 2,6 procent. Den främsta förklaringen är att personalkostnaderna exklusive pensioner ökade med 67 miljoner kronor, motsvarande 6,3 procent. Kostnaderna för inhyrd personal minskade med 5 miljoner kronor, vilket motsvarar 6,5 procent, och konsultkostnaderna minskade med 6 miljoner kronor, motsvarande 9,1 procent.

Utifrån de osäkerheter som föreligger i omvärlden, är det svårt att ge en helårsprognos som dessutom innefattar svängningar på börsen. De riktade statsbidragen förväntas kunna bli något bättre än budget då rekvisering av NAT-tester har gjorts med 23 miljoner kronor, och en bedömning har gjorts att klara delar av bidragen kopplat till operationer. Sammantaget bedöms det därför vid rapportens avlämnande kunna bli en liten förbättring sedan mars på helårsprognosen efter finansiella poster till minus 170 miljoner kronor. Prognosen bygger på antagandet att planerade åtgärder genomförs och får den effekt som anges i respektive nämnds verksamhetsplan, men där handlingsplanen visar på stor tyngd ekonomisk effekt i slutet av året. Samt att börsen uppgång håller i sig.

Regionstyrelsen

2026-05-27

Personal

Antal anställda har fortsatt att öka med 50 månadsanställda medarbetare, främst inom hälso- och sjukvårdsnämnden. Sjukfrånvaron uppgår till 6,9% av ordinarie arbetstid vilket är en lägre andel än jämförelseåren 2024 och 2025 utvisar.

Likviditet

Regionens likviditet är fortsatt ansträngd till följd av tidigare års underskott. Den ingående låneskulden för året uppgår till 490 miljoner kronor och utifrån gällande helårsprognos beräknas nyupplåningen under 2026 uppgå till 150 miljoner kronor. Det skulle innebära att skulden till Kommuninvest uppgår till 640 miljoner kronor vid årsskiftet. Upplåningsbehovet påverkas främst av investeringstakten och kan därför avvika från nuvarande prognos. Årsprognosen för investeringar uppgår till 367 miljoner kronor inklusive överföringar från 2025. Därutöver finns en betalningsberedskap i form av checkräkningskredit om 145 miljoner kronor. Inbetalningar av riktade statsbidrag har stärkt likviditeten något hittills under året och förväntas även bidra positivt framåt.

Uppföljning av mål och uppdrag

Region Jämtland Härjedalens kärnverksamhet, stödverksamhet och ledningsprocesser omfattar åtta målområden: hälso- och sjukvård, tandvård, regionalt utvecklingsansvar, kollektivtrafik, kultur, folkhögskolor, stödverksamhet samt ledningsprocesser. För varje målområde finns ett övergripande mål som fastställs av regionfullmäktige i Regionplan med budget 2025–2027 och följs upp genom långsiktiga nyckeltal och särskilda uppdrag till styrelsen och nämnderna.

Av de åtta prioriterade målen bedöms ett ej vara uppnått och resterande sju vara delvis uppnådda. Till dessa mål har sammanlagt 30 uppdrag kopplats till regionstyrelsen och nämnderna, samtliga bedöms vara pågående enligt plan.

De kortsiktiga nyckeltalen omfattar fem finansiella mål. Av dessa bedöms ett vara uppnått, två delvis uppnådda och två inte uppnådda.

Sammantaget visar uppföljningen att verksamheten i flera delar utvecklas i linje med den politiska viljeinriktningen. Samtidigt kvarstår utmaningar, särskilt inom de finansiella målen, vilket innebär att fortsatt fokus på genomförande, prioritering och ekonomisk hushållning är nödvändigt för att stärka måluppfyllelsen kommande år.

Regionstyrelsens tertialrapport

En tertialrapport för styrelsens förvaltningsområde har upprättats. Styrelsen har efter april en positiv avvikelse mot budget med 133 miljoner kronor, vilket främst beror på lägre pensionskostnader.

Totalt har Regionstyrelsen 31 uppdrag och 18 kortsiktiga nyckeltal att arbeta med och redovisa i tertialrapporten. Den samlade bilden av måluppfyllelsen för alla uppdrag bedöms vara delvis uppfyllda.

De kortsiktiga nyckeltalen bedöms också som delvis uppfyllda men varierar stort med 5 nyckeltal helt uppfyllda, 6 delvis uppfyllda, 6 ej uppfyllda samt 1 som inte rapporterats. Det senare avser ett miljömål som möts på årsbasis. Av de kortsiktiga nyckeltalen var det framför allt de finansiella som inte uppnås men även riktade hälsosamtal samt kontroll av säker mjukvara i regionen IT-miljö.

Handlingsplan för ökad styrning och uppföljning av åtgärder

Efter månadsrapporten per mars beslutade regionstyrelsen 2026-04-22 § 58 bland annat att ge regiondirektören i uppdrag att upprätta en handlingsplan för att säkerställa genomförandet av åtgärder som beslutats av hälso- och sjukvårdsnämnden.

Sveriges regioner har stora utmaningar, Region Jämtland Härjedalen är inget undantag. För att lyckas med den omställning som behövs och för att nå de ekonomiska mål som regionen har satt upp behöver flera förmågor stärkas. Bland annat ses etablerade processer över och ekonomisk uppföljning kompletteras med ytterligare stöttning till verksamheten, funktionen "Stöd och uppföljning" inrättades under första tertialet enligt beslut av regionledningen. Syftet är att ge bättre förutsättningar för verksamheterna att själva äga sin utveckling och realisera insatser som redan görs.

Sammantaget ser gruppen att 60 procent av åtgärderna bedöms få den önskade effekten, 33 procent behöver korrigeras och behöver stöd för att realisera medan 6 procent bedöms inte vara möjliga att nå. Resterande avser åtgärder som man inte kunnat bedöma status på.

Hälso- och sjukvården bedömer att större delen av besparingsåtgärderna går enligt plan, men att det finns behov av stöd framför allt inom Division Medicin. Åtgärder motsvarande 13,7 miljoner kronor bedöms ha stort behov av stöd från funktionen Stöd och uppföljning. Dessa aktiviteter kommer att följas noga under de kommande månaderna för att bevaka progression och status. Samtidigt bedöms det finnas risk för att flera åtgärder inte når full effekt redan under 2026, eftersom effekterna i flera fall väntas uppstå först under fjärde kvartalet.

Som en del i åtgärderna ovan ingår översyn av vårdplatser och sommarbemanning vilket ger påverkan i bemanningskostnader.

Handlingsplan för hälso- och sjukvårdens omställning i Region Jämtland Härjedalen är också i process inom projektet ZOOM som bedrivs med stöd från effektiviseringsdelegationen och

därtill kopplat bidrag. Omställningen syftar till en effektivare hälso- och sjukvård där följande uppgifter ses som prioriterade:

- Målbild för Nära Vårdomställningen och hälsoval - nivåstrukturerings och robusthet
- Systematisk genomgång av nuvarande vårdutbud inför kostnadseffektiv nivåstrukturerings.
- Dimensionering av jour- och beredskapslinjer
- Framtidens egenvård – personcentrerad vägledning
- Ordnat införande av nya metoder och avvecklande av lågvärdevård.

Kammarkollegiet erbjuder även konsultstöd inom bidraget för hur hälso- och sjukvårdens effektivitet kan följas.

Det ekonomiska läget inom Hälso- och sjukvårdsnämnden

De åtgärdsplaner för långsiktig ekonomi i balans som beslutats i verksamhetsplanerna för 2026 visar ännu inte en sammantagen positiv ekonomisk effekt. Även om åtgärdsarbetet är påbörjat har genomförandetakten hittills inte varit tillräcklig för att vända den ekonomiska utvecklingen. Trots det aktiva arbete som pågår inom hälso- och sjukvården, bedöms effekten av flera åtgärder uppstå först senare under 2026. De kostnadsposter som följs upp har totalt sett inte ett lägre utfall än motsvarande period 2025, framför allt eftersom personalkostnaderna fortsatt att öka. För övriga poster syns vissa positiva utfall, men dessa är ännu inte tillräckliga för att motverka den samlade kostnadsutvecklingen. Utfallet påverkas även av avtalsenliga prisökningar och andra kostnadsförändringar som verksamheterna inte fullt ut kan påverka.

Arbetet med åtgärder pågår inom verksamheterna och sker även inom ramen för det projekt som drivs med stöd av bidrag från Effektiviseringsdelegationen, där en ny struktur för hälso- och sjukvården utreds.

På hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde den 21 maj 2026, hanterade nämnden Tertialrapport per april 2026. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer det inte som realistiskt att verksamheterna kan nå budget under 2026, givet det prognosticerade underskottets storlek. Nämnden beslutade att föreslå regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att hälso- och sjukvårdsnämnden går med underskott år 2026. Nämnden betonar att det är av yttersta vikt att fortsätta att aktivt genomföra beslutade åtgärder, även om del av underskott kan beviljas hos regionfullmäktige, för att hålla obalans i budget på den absolut lägsta möjliga nivå som går.

Utmaningarna inom hälso- och sjukvården är många. Sammantaget kan konstateras att även om hälso- och sjukvårdsnämnden bedriver ett aktivt arbete med åtgärder måste

Regionstyrelsen

2026-05-27

nämnden öka takten i genomförandet av åtgärder, säkerställa att förväntade effekter uppnås och fortsätta arbeta strukturerat med uppföljning.

Förslag till beslut

1. Tertialrapport april 2026 för regionstyrelsen godkänns.
2. Tertialrapport april 2026 för Region Jämtland Härjedalen godkänns.
3. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige
 - a. Hälso- och sjukvårdsnämnden tillåts gå med underskott på 400 miljoner kronor under 2026 men ska eftersträva obalans i budget på den absolut lägsta möjliga nivå som går.
 - b. Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att återredovisa effekterna av åtgärderna till regionfullmäktiges sammanträde 13 oktober 2026.

Yrkanden

Robert Hamberg (M) yrkar följande:

"Region Jämtland Härjedalen befinner sig i en fortsatt mycket allvarlig ekonomisk situation där kostnadsutvecklingen under lång tid varit högre än intäktsutvecklingen. Trots pågående åtgärder kvarstår stora underskott samtidigt som verksamheterna står inför betydande utmaningar kopplade till kompetensförsörjning, vårdköer och ökade investeringsbehov. För att långsiktigt kunna värna kärnverksamheten och säkerställa en hållbar ekonomi krävs ett högre omställningstempo, tydligare uppföljning och snabbare genomförande av beslutade effektiviseringar.

Mot denna bakgrund behöver arbetet med att effektivisera administrationen intensifieras, införandet av produktions- och kapacitetsstyrning inom vården prioriteras samt den ekonomiska uppföljningen och styrningen förstärkas genom återkommande rapportering och en revidering av Regionplan 2026–2028 utifrån rådande ekonomiska förutsättningar.

Tilläggsyrkande

- Att regiondirektören får i uppdrag att öka omställningstakten avseende utvecklingsuppdraget att effektivisera administrationen samt prioritera utvecklingskapacitet till att öka implementeringstakten avseende införandet av produktions- och kapacitetsstyrning inom vården.
- Regionstyrelsen, utifrån koncerners svåra ekonomiska situation, föreslår regionfullmäktige att Regionplan 2026–2028 ska revideras utifrån den ekonomiska situationen.
- Att hälso- och sjukvårdsnämnden ska lämna skriftlig rapport inför varje regionstyrelse under 2026 som förklarar vilka åtgärder som pågår, effekthemtagning av genomförda

Regionstyrelsen

2026-05-27

åtgärder och planerade aktiviteter som kommer vidtas om den ekonomiska utvecklingen inte vänder."

Lars-Erik Olofsson (KD) yrkar avslag till Robert Hambergs yrkanden med följande motivering:

1. Att yrkandet om att öka omställningstakten avseende effektivisering av administrationen samt prioritera utvecklingskapacitet för införandet av produktions- och kapacitetsstyrning avslås då arbete redan pågår inom ramen för beslutade omställnings- och utvecklingsarbeten.
2. Avslag på yrkandet om revidering av Regionplan 2026–2028 utifrån den ekonomiska situationen, då omställnings- och åtgärdsarbetet bedrivs inom ramen för beslutad regionplan och ordinarie uppföljningsprocesser.

Lars-Erik Olofsson (KD) yrkar följande ändring av punkt 3b:

"Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa genomförande och effekthemtagning av åtgärdsplanen omfattande 216 miljoner kronor. Detta ska återredovisa till regionfullmäktiges sammanträde 13 oktober 2026."

Jörgen Larsson (C) och Ronny Karlsson (SD) yrkar bifall till Robert Hambergs yrkanden.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på punkt 1-2 i regiondirektörens förslag och finner att de antas.

Ordföranden ställer proposition på punkt 3a i regiondirektörens förslag och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på punkt 3b i regiondirektörens förslag och Lars-Erik Olofsson ändringsyrkande och finner att Lars Erik Olofssons yrkande antas.

Ordföranden ställer proposition på Robert Hambergs yrkanden och finner att de avslås.

Beslut

1. Tertialrapport april 2026 för regionstyrelsen godkänns.

2. Tertialrapport april 2026 för Region Jämtland Härjedalen godkänns.

3. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

a. Hälso- och sjukvårdsnämnden tillåts gå med underskott på 400 miljoner kronor under 2026 men ska eftersträva obalans i budget på den absolut lägsta möjliga nivå som går.

b. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa genomförande och effekthemtagning av

Regionstyrelsen

2026-05-27

åtgärdsplanen omfattande 216 miljoner kronor. Detta ska återredovisa till regionfullmäktiges sammanträde 13 oktober 2026.

Reservationer

Robert Hamberg (M), Jennie Klaesson (M), Jörgen Larsson (C), Ronny Karlsson (SD) och Anette Rangdag (SD) reserverar sig till förmån för Robert Hambergs yrkanden.

Expedieras till

Förvaltningsområdeschefer, ekonomidirektör, HR-direktör, kommunikationsdirektör, förvaltningsområdenas ekonomicontroller, chefscontroller, direktörernas närstöd och kanslichef

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Tertialrapport april 2026 Region Jämtland Härjedalen
- Tertialrapport april 2026 Regionstyrelsen
- Tertialrapport april 2026 Region Jämtland Härjedalen inkl bilagor
- §70 Hälso- och sjukvårdsnämnden Tertialrapport april 2026(HSN_697_1_2026)